

[Thoft]

ønskede, at denne sag skulle få følger for regeringen, hvorefter også Socialdemokratiet stillede sig tilfreds med uforpligtende erklæringer.

Jeg tror gerne, at forløbet har været sådan, som avisreferaterne beskriver, for vi kender de Radikales binding til regeringen, og det dobbeltspil, som vi har set under EF-afstemningen, går jo igen også på andre udenrigspolitiske områder. Jeg tror, at denne sag kunne have fået en langt bedre udgang, end det måske ser ud til, hvis ikke Socialdemokratiet havde accepteret et sådant forlig bag kulisserne, men havde taget konfrontationen med de Radikale her i salen for åbent tæppe, for om ikke andet ville man dog så have skabt en række problemer for de radikale folketingsmedlemmer i deres eget bagland.

Jeg vil til sidst kort kommentere den socialdemokratiske dagsorden.

Hr. Lasse Budtz havde 4 kritiske punkter. Han var bekymret over, at NATO planlægger ud fra en teori om førstebrug af atomvåben. Hr. Lasse Budtz var ked af, at der ikke var truffet aftaler, ja end ikke indledt forhandlinger mellem supermagterne om et sådant stop for førstebrug af atomvåben. Hr. Lasse Budtz syntes, at det var trist, at regeringen ikke havde haft hjertet med sig i denne sag, og endelig var hr. Lasse Budtz utilfreds med, at regeringen følger Washington i sagen.

Betyder den socialdemokratiske dagsorden nu, at Socialdemokratiet accepterer, at regeringen ikke har foretaget det, Folketinget pålagde den, eller betyder dagsordenen, at Socialdemokratiet er kritisk over for det, regeringen ikke har foretaget, over for regeringens passivitet? Det vil jeg godt sige er afgørende for SFs holdning til den socialdemokratiske dagsorden. Er der tale om en accept af den glidning, der er sket, så er jeg ikke sikker på, at vi er i stand til at støtte dagsordenen.

Jeg vil godt til sidst sige: atomvåben er en forbrydelse mod menneskeheden, intet mindre. Førstebrug af atomvåben er en regelret krigsforbrydelse. Danmark bør derfor sige så klart fra, som det er muligt, og det synes jeg sker udmærket med den dagsorden, som ordføreren for forslagsstillerne, hr. Pelle Voigt, har foreslået.

Niels Helveg Petersen (RV):

Der kan på en dag som denne ikke holdes en forstandig tale om atomproblemerne her i verden, uden at man kommer ind på det, der skete i Reykjavik. Hr. Thoft kom ikke ind på dette, og det må trække fra i min vurdering af talen.

For der er jo faktisk sket noget, som også er af betydning for denne diskussion. Der skete i Reykjavik det, at supermagterne gav sig til at diskutere nogle meget vidtgående skridt i retning af at fjerne vigtige dele af atomarsenalet. Det er muligt, at Reykjavik-processen viser sig ikke at kunne bære – det er måske endda desværre sandsynligt. Men vi må selvfølgelig sammen med andre lande gøre, hvad vi kan for, at den bevægelse, der kom i gang i Reykjavik, fortsætter, for at man kan nå frem til et resultat, og det har altså betydning for denne diskussion.

For hvad var det, man forhandlede om? Man forhandlede om f.eks. at fjerne krydsermissilerne, Pershingraketterne og SS-20'erne fra europæisk område, således at de europæiske stater ikke kan ramme hinanden med de våben. Man forhandlede faktisk om en aftale om afvikling af de interkontinentale raketsystemer til fremføring af atomvåben.

Det er klart, at hvis sådanne aftaler bliver indgået, har de i allerhøjeste grad betydning for hele diskussionen om førstebrug, for så har man taget den farligste mulighed væk: anvendelsen af de farligste våben dér, hvor overraskelsesmuligheden er størst, og hvor modparten derfor også altid er mest skræmt og bange. Dermed kunne man lægge grunden til en mere tillidsfuld udvikling i forholdet mellem supermagterne.

Om det kan lade sig gøre eller ej, kan kun tiden vise. Forhåbentlig kan det, men det er klart, at udelukkelse af førstebrug af de farligste våben ville være et kolossalt fremskridt.

Det udelukker selvfølgelig ikke førstebrug af andre typer a-våben, og der er desværre rigeligt af andre typer, men det ville stille denne diskussion i et andet lys.

Det Radikale Venstre har altid været og er stadig tilhænger af alle skridt, der kan øge tillidsniveauet, især når det drejer sig om atomvåben, og derfor er vi også tilhængere af internationale aftaler om at undlade førstebrug af atomvåben. Det ville i sig selv være et fremskridt og kunne være en tillidska-